

מערך שיעור מלא למשימה – הרגלי הסתכלות נכונים

אבי חליוא, עו"ד לענייני תעבורה
מדריך מוסמך למקצועות התחבורה

H

מיקום המשימה בברטיס התלמיד

שלב ב': שלב הדרך פרק א משימה מס 1

פתיחה

- ☐ פעולות הכנה – בדיקת בלמים, ישיבה נכונה, כיוון מראות, חגירת חגורת בטיחות
- ☐ התייחסות אישית לתלמיד - שלום, מה שלומך ?
- ☐ בשיעור שעבר למדנו " תחילת נסיעה לאחור בקו ישר ", היית מצוינת המשכי כך"
- ☐ היום נלמד את המשימה הראשונה בשלב הדרך " הרגלי הסתכלות נכונים "
- ☐ לפני כן נבצע חזרה קצרה על הקישורים.

הקישורים : מערכות הבטיחות , משימות תפעוליות הקשורות להסעת הרכב

החזרה

תפקיד החזרה

- ☐ לבדוק את מצבו הכללי של התלמיד /ה
- ☐ לבדוק את רמת הביצוע של משימות הקישור
- ☐ להגיע לאזור מתאים להסבר/תרגול המשימה
- ☐ לגרום לגירוי לקראת המשימה החדשה

הערות מיוחדות לביצוע החזרה

החזרה תיערך בכבישים שונים ובמהלכה יש להפנות את תשומת לב התלמיד/ה לאירועים, בעיות, סימנים מעידים להתפתחות יש לשאול את התלמיד אודות המצאות רכבים מאחור [רכב גדול, קטן, רכב שנעלם וכ']

אבי חליוא, עו"ד לענייני תעבורה
מדרך מוסמך למקצועות התחבורה

H

הסבר המשימה

בצעת את החזרה יפה מאוד שמת לב שבמהלך החזרה שאלתי אותך לגבי המצאות רכבים כמו גם סימנים מעדים כפי שהבטחתי לך היום נלמד הרגלי הסתכלות נכונים.

גוף ההסבר בחלוקה לראשי פרקים

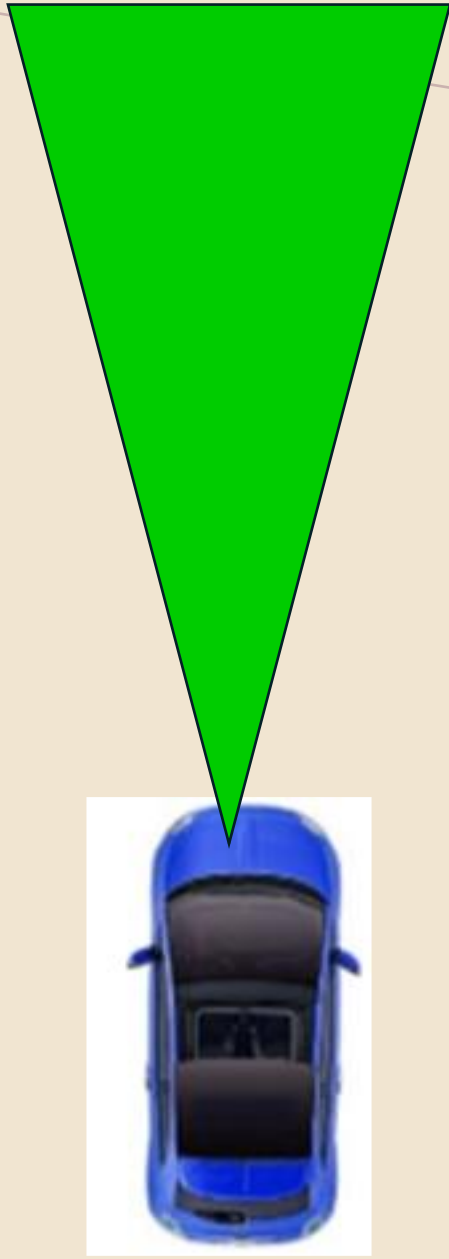
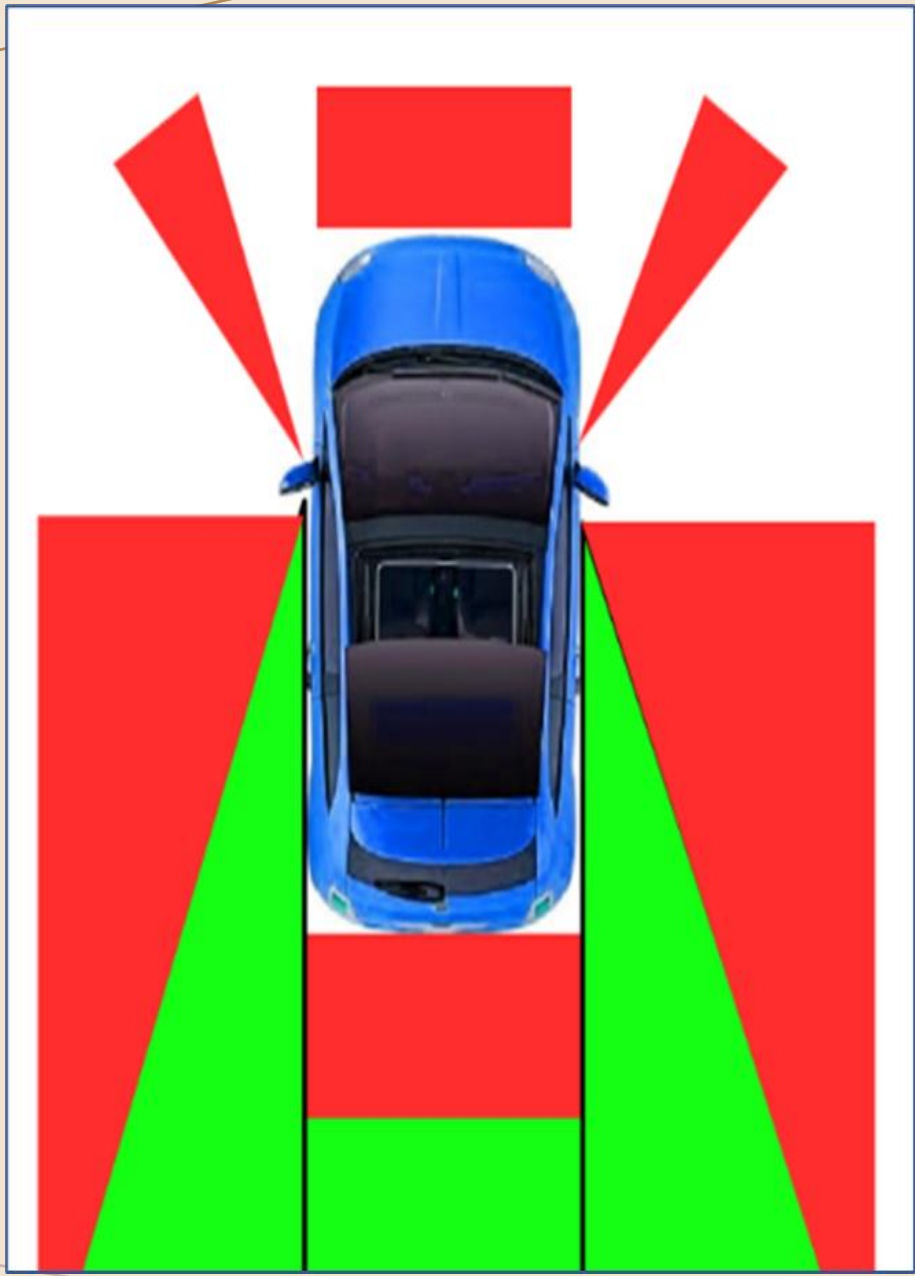
הנחיות דידקטיות להסבר המשימה : שיתוף התלמידה, שימוש באמצעי המחשה, חלוקה לתתי נושאים, שאלות מנחות, שימוש בידע קודם

1. מהו מרחב ראיה היקפי

שימי לב ! עד היום למדנו לנסוע בקו ישר והקפדנו להביט לאופק הרחוק ,
האם לדעתך דיי אם נביט רק לאופק הרחוק או שכדאי לבנוות מרחב
ראיה היקפי סביב הרכב ???
תשובה צפויי מרחב ראיה היקפי .

דעי לך שמרחב ראיה היקפי זהו המרחב המקיף את המכונית מכל
צדדיה, הנראה באופן ישיר מלפנים, והניבט מבעד למראות הרכב
מהצדדים ומאחור.

מרחב הנהיגה לעיתים אינו נראה פיזית, אולם הוא מאפשר לנהג להיערך
מראש להתרחשויות צפויות ולהגיב עליהן במועד .

1. מהו מרחב ראיה היקפי

. יכולתו של הנהג לראות את הנולד היא הראייה התעבורתית והיא מבוססת בדרך כלל על ניתוח עובדתי של מה שהעיניים רואות ולעיתים ניתוח השערתי של מה שהנהג חושב שהוא צפוי לראות ו/או לקרות ככל שמהירות הרכב גבוהה יותר, כך יש להגדיל/להרחיב את מרחב ראיה מאחר שהנהג זקוק לזמן כדי להגיב נכון

תגובתו של הנהג יכולה לבוא לידי ביטוי במספר האפשרויות:

תגובה נכונה – הנהג מסתכל מספיק רחוק ורחב, מזהה בעיה בזמן, נעריך לה ומגיב נכון.

דוגמא: הנהג מסתכל רחב ורחוק, מבחין מימין ברכב אחר המתקרב במהירות לצומת למרות שבכיוון נסיעתו של הרכב האחר מוצב תמרור "עצור ותן זכות קדימה". הנהג מנתח את העובדות ומגיע למסקנה שהנהג האחר אינו מתכוון לעצור, הנהג מקבל החלטה להאט את מהירות נסיעתו באופן משמעותי ואינו מגיע לצומת יחד עם הנהג האחר. נמנעת תאונה וודאית

חוסר תגובה – הנהג אינו מסתכל נכון, אינו מזהה בעיה כלל, אינו מגיב לה כלל.

דוגמא: הנהג אינו מסתכל מספיק רחב, אינו מבחין בהולך רגל המתפרץ לכביש, אינו בולם כלל, פוגע בהולך הרגל.

- **תגובה מאוחרת** – הנהג אינו מסתכל נכון, מזהה בעיה באיחור – מגיב באיחור .
דוגמא: הנהג אינו מסתכל על הרכב הנוסע מלפניו, אינו מזהה במועד את אורות הבלם של הרכב האחר נדלקים, בולם מאוחר, פוגע באחורי הרכב הנע מלפנים .
- **תגובה שגויה** – הנהג אינו מסתכל נכון, מזהה בעיה מאוחר, נקלע למצוקת זמן ומרחב- מגיב באופן שגוי .
דוגמא: הנהג אינו מסתכל במראות, אינו מבחין ברכב העוקף אותו, מגביר מהירות ואינו מאפשר לרכב העוקף להשלים את העקיפה בבטחה .
- לסיכום:** בהסתכלות נכונה **מרוויחים זמן ומרחב**. הזמן והמרחב מאפשרים לנהג לקבל החלטות נכונות ובעקבותיהן תגובות נכונות. אם בכל זאת ההחלטות והתגובות תהיינה שגויות, יהיה לנהג מספיק זמן ומרחב לשנותן / לתקנן

יעד ביניים : " תחזרי בבקשה ותסביר מהו מרחב ראייה היקפי ומה השפעתו על הנהג ועל בטיחות הנסיעה ?"

2. תדירות השימוש במראות

אך טבעי הוא, שרכב הנע קדימה, ברוב זמן הנהיגה ההסתכלות של הנהג תהא לפנים, אולם, אין להתעלם מהסובב את הרכב מצדדיו ומאחוריו. במרחב זה נעים משתמשי הדרך האחרים, כלי רכב העוקפים אותנו מימין או משמאל, כלי רכב שאנו חולפים על פניהם מימין ו/או משמאל וכלי רכב הנעים מאחורינו. בנסיעה לפנים חייבים מדי כמה שניות להסתכל במראות הרכב: צד ימין, שמאל ומרכזית כדי לזהות בזמן את אלה הנעים מהצדדים ומאחור. המבט במראות חייב להיות

קצר ומייד חייבים להחזיר אותו לפנים. אם לא מקבלים מספיק מידע חזותי מהסתכלות קצרה, יש להחזיר את המבט למראות אחרי מס' שניות. עדיפים שניים / שלושה מבטים קצרים ממבט אחד ממושך, שכן, קיימת סכנה לסטייה מקו הנסיעה.

מתי יש להגביר את תדירות השימוש במראות?

בכל אותם מקרים בהם צפויים שינויים בקצב הנסיעה: האטה או אף עצירה, ו/או שינויים בקו הנסיעה; סטייה לימין או לשמאל או פניות לסוגיהן.

דוגמאות:

❓ לפני התקרבות לצמתים יש צורך להרבות בהסתכלויות במראות, ועל-פי הניבט מהן יש צורך להתאים את קצב ההתקרבות.

❓ לפני החלפת נתיבים במטרה לראות את כלי הרכב הנוסעים בנתיב אליו רוצים לעבור וכדי לכסות את השטחים המתים

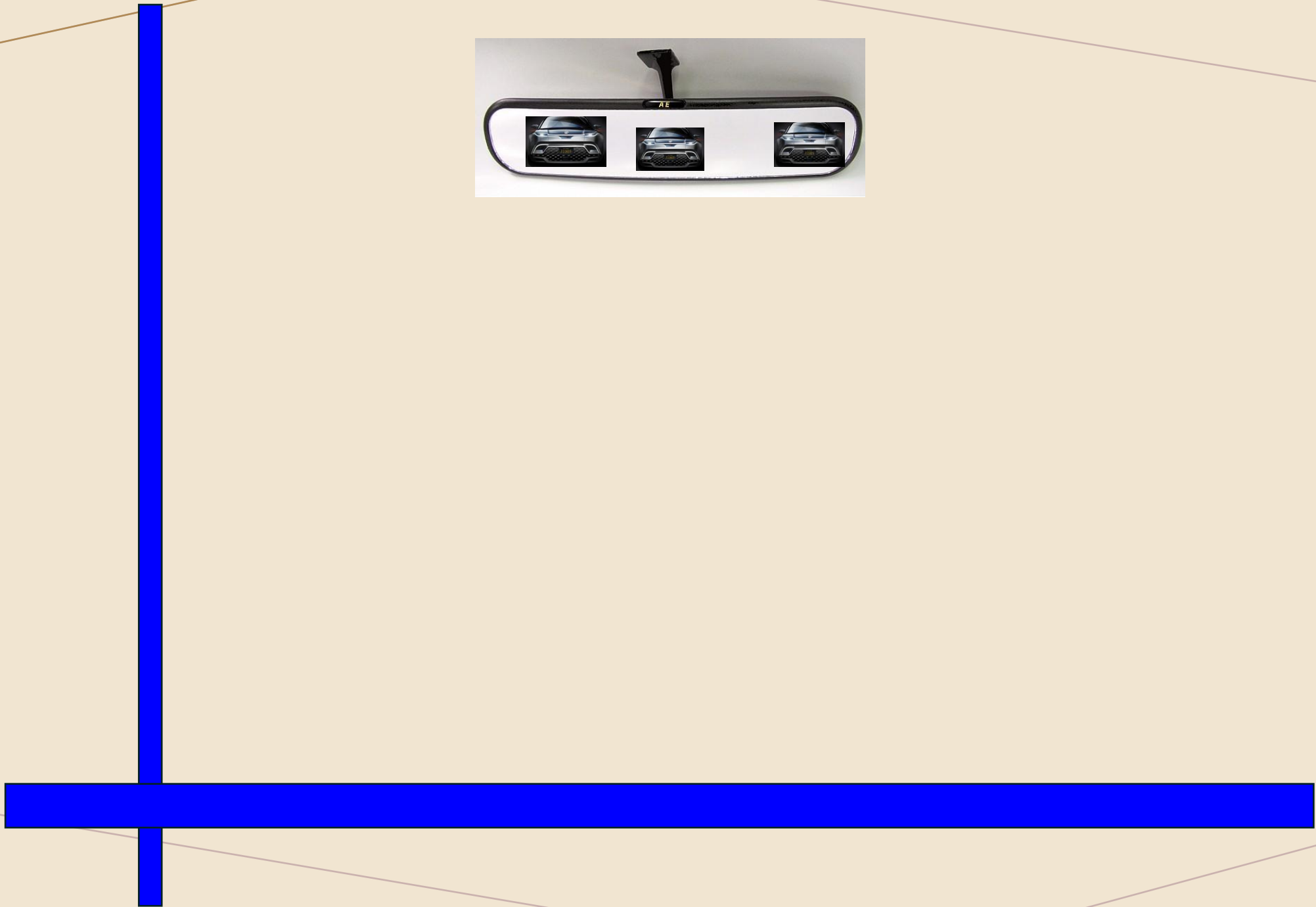
יעד ביניים: " התלמיד יסביר את חשיבות השימוש במראות הרכב השונות?"

3. אומדנים :

- מראות מכוונות היטב אמורות לאשר לנו את מיקומם המדויק של כלי הרכב הניבטים מהן .
- ❓ רכב הנראה במלוא חזיתו במראה המרכזית, סביר להניח שהוא מאחורינו ולא לצידנו .
- ❓ אם הרכב הניבט מבעד למראה המרכזית קטן מכפי שהוא באמת, סביר להניח שהוא רחוק מאד. במקרה זה עלולה להיות טעות באבחנה באשר למיקומו ואפשר להיעזר בסימוני הנתיבים כדי לאמת זאת .
- ❓ כלי הרכב שחזיתם נראית בחלקה במראה המרכזית עלולים להיות מאחור אבל לצידנו ואולי מתכוונים לעקוף אותנו, אותם ניתן לאתר באמצעות מראות הצד .
- ❓ חשוב להדגיש, שרכב שנעלם לנו במראות השונות עלול להימצא לצידנו בשטחים המתים ואותם יש לכסות ע"י הפניות הראש והמבט .
- ❓ אם מבחינים ברכב מבעד למראות שנראה קטן ורחוק ואחרי 1 שניות בהסתכלות הבאה, מבחינים שהוא קרוב יותר וגדול יותר, המשמעות היא שהרכב הזה נוסע מהר .
- ❓ לגבי אומדני; מרחק, מהירות ומיקום של כלי הרכב הנשקפים במראות, רק הניסיון והגברת תדירות ההסתכלות ישפרו אומדנים אלה. בכל מקרה של ספק יש לנהוג במשנה זהירות לפני ביצוע פעולה כלשהי

יעד ביניים : " תחזרי בבקשה על סדר הפעולות לתחילת נסיעה במעלה?"

4. ההבדלים בין התחלת נסיעה במישור לבין התחלת נסיעה במעלה תוך שימוש בבלם היד :

השווה:

- ☐ המצב הבסיסי
- ☐ בכל התחלות הנסיעה לפנים מתחילים בהילוך ראשון.

השונה:

- ☐ תקשורת – פעמיים
- ☐ זיהוי נקודת חיכוך – במישור הרכב מתחיל לנוע , במעלה זיהוי הנקודה שונה [שינוי בצליל המנוע ,או ירידה בסיבובי המנוע או רדמת הרכב מתרוממת מעט]
- ☐ מתן דלק :בעליה מעט יותר מאשר במשור

יעד ביניים : " תחזרי בבקשה על השווה והשונה בין תחילת נסיעה בהילוך ראשון לתחילת נסיעה במעלה בעזרת בלם היד "

תקציר של ההסבר לפני התרגול המעשי:

כשאבקש ממך להתחיל לנסוע במעלה, בצעי את הפעולות הבאות:

☐ הביטי במראות והפעל מחוון כיוון אם יש צורך.

☐ תני כמות קטנה וקבועה של דלק.

☐ הרימי דוושת מצמד, זהה נקודת חיכוך ושהה בה.

☐ הורידו בהדרגה בלם היד.

☐ הביטי פעם נוספת במראות.

☐ הוסיפי מעט דלק והתחל בנסיעה איטית מבוקרת מצמד

(גלישה)

מקומות תרגול מומלצים: במגרש.

תרגול בשלבים לפי הסדר הבא: [בהנחיות המורה]

- ❑ קודם מתרגלים לתת כמות של דלק
- ❑ לאחר מכן זיהוי נקודת החיכוך
- ❑ שלב הבא זיהוי נקודת החיכוך ותיקון בהתאמה
- ❑ לבסוף תרגול כל שלבי המשימה מהקל אל הכבד ,
בהתחלה לפי הוראות המורה אחת לאחת בהמשך
התלמידה תכריז, המורה יתקן או יחזק ובסוף התלמידה
תבצע מספר פעמים באופן עצמאי עד להגעה ליד הסופי .

יציאה לתרגול

רכב קטן = רכב רחוק

רכב גדול = רכב קרוב

רכב שנראה קטן והופך להיות גדול = מתקרב במהירות

22/01/2020 05:16:28

5. היעדים הסופיים [במונחים אופרטיביים]

התלמידה תבצע את כל פעולות הבטיחות הקשורות להתחלת נסיעה ותתחיל לנוע במעלה תוך שימוש בבלם העזר מבלי להידרדר לאחור.

סיכום השיעור

- ☐ **הערכה עצמית** – כיצד אתה מרגישה ?? הבנת את המשימה ??
- ☐ **משוב חיובי** – בצעת את המשימה יפה מאוד
- ☐ **טעון שיפור**
- ☐ **סימון ביצוע המשימה בכרטיס התלמיד**
- ☐ **הצגת המשימה שיעור הבא** : שיעור הבא נלמד את המשימה תחילת נסיעה במעלה ללא בלם יד וגלישה במעלה.